

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3-klas 6)

Leerjaar 6

Thema 4

Wat zou jij doen?

Werkboek

Woordenboek

actueel: *Actueel* nieuws is nieuws dat nu belangrijk is. Het gaat over iets wat net is gebeurd. In deze tijd en op dit moment.

eigentijds: iets wat *eigentijds* is, hoort bij deze tijd. Het is modern. Bijvoorbeeld: Skateboarden is een *eigentijdse* sport.

historisch: *Historische* verhalen gaan over geschiedenis, over dingen van heel vroeger. *Historische* dingen kun je in het *Historisch* Museum en in het Archeologisch Museum bekijken.

1

Vul de woordkast in.

Kies uit de woorden in het hok.

vroeger	nieuws	kort geleden
lang geleden	nu	geschiedenis

historisch	actueel

Woordenschat

2

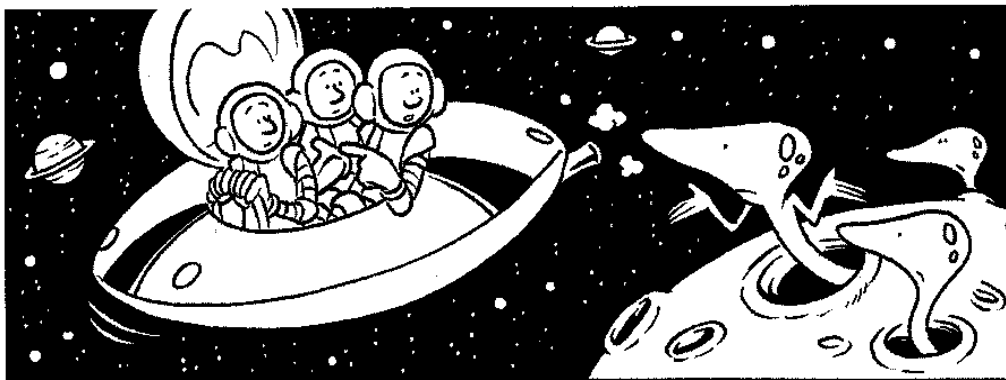
Lees.
Juffrouw Mita vertelt.

De woorden **historisch**, **eigentijds** en **sciencefiction** kunnen iets zeggen over een tekst. Als een tekst een historische tekst is, dan vertelt de tekst een verhaal dat zich afspeelt in de geschiedenis. Als een tekst eigentijds is, dan vertelt de tekst een verhaal dat zich in deze tijd afspeelt. Als een tekst sciencefiction is, dan vertelt de tekst een verhaal dat zich afspeelt in de toekomst. De woorden historisch, eigentijds en sciencefiction vertellen om wat voor een soort tekst het gaat. Een soort tekst heet **het genre**. Als het genre van een boek historisch is, dan weet je dat het boek een verhaal vertelt uit de geschiedenis.

Hieronder staan 3 stukjes tekst.
Schrijf eronder om welk genre het gaat.
Kies uit de genres in het hok.

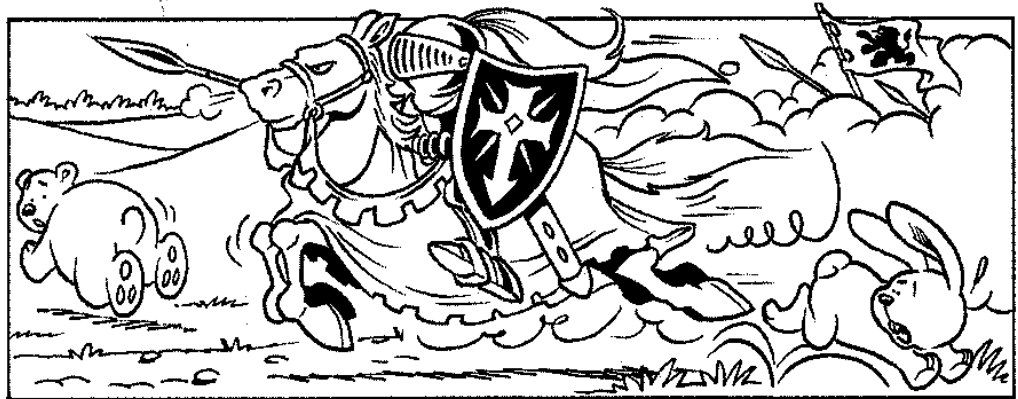
eigentijds	historisch
sciencefiction	

2.1

Joachim en zijn vrienden reisden nu al dagen door de ruimte. Ze waren op zoek naar de planeet Vulcanus. Daar zou een te gek millenniumfeest zijn. Nog 10 uur en het jaar 3000 zou aanbreken. Maar de jongens konden de planeet niet vinden. Ze hadden de weg gevraagd bij de aliens op de planeet Opportunus. Maar zij wisten de weg niet.
Dit verhaaltje is _____.

Woordenschat

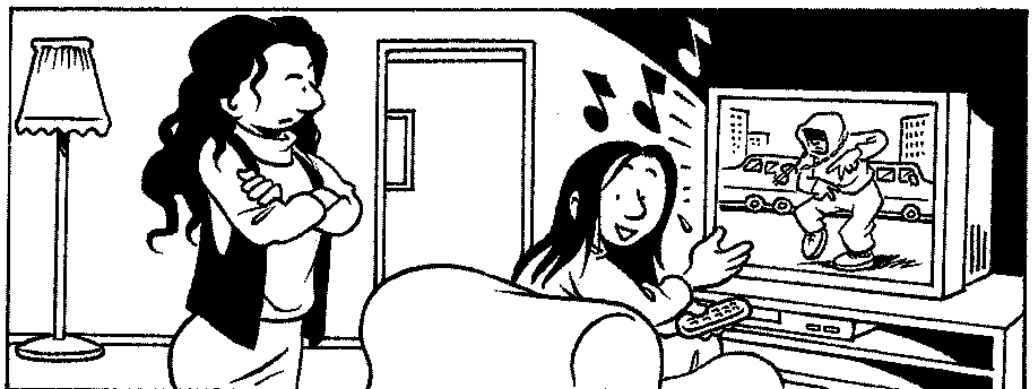
2.2

Koning Richard reed met zijn ridders door het Engelse landschap. De zwaarden en harnassen maakten zoveel lawaai dat de wilde dieren van schrik de bossen indoken. De paarden galoppeerden op hun hardst. Koning Richard en zijn ridders moesten op tijd in Schotland zijn voor een veldslag.

Dit verhaaltje is _____.

2.3

Toen de moeder thuiskwam zat Paula voor de televisie en Omar achter de computer. "Hebben jullie geen huiswerk?" vroeg de moeder. Het was even stil. Toen zei Paula: "Ja, maar ik wil eerst deze videoclip afkijken." "En jij, Omar?" vroeg de moeder. "Ik zoek wat op het internet voor school mam", zei Omar.

Dit verhaaltje is _____.

Woordenschat

Woordenboek

concentratiekampen: *Concentratiekampen* zijn kampen waarin veel mensen bij elkaar gevangen gehouden worden.

iemand oppakken: *Iemand oppakken* is iemand gevangen nemen.

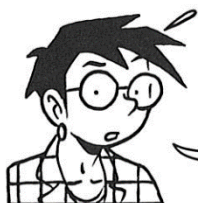
iemand vervolgen: *Iemand vervolgen* betekent: iemand achterna zitten om hem gevangen te nemen. Bijvoorbeeld, omdat hij of zij een ander geloof of een andere mening heeft.

onderduiken: Als je *onderduikt*, verberg je je een tijdlang op een veilige plaats, zodat de vijand je niet kan vinden.

1

Lees.

Juffrouw Mita vertelt.

In de Tweede Wereldoorlog (1940 – 1945) was Nederland door de Duitsers bezet, onder leiding van Adolf Hitler. Joden moesten **onderduiken**, anders liepen ze het gevaar om **opgepakt** te worden. Anne Frank was een Joods meisje dat ook moest **onderduiken**, in Het Achterhuis in Amsterdam. Ze moest zich daar samen met haar ouders, haar zus en nog vier andere joden verstoppen om niet **opgepakt** te worden.

Waarom moest Anne Frank onderduiken in het Achterhuis?

Woordenschat

2

Lees.

Juffrouw Mita vertelt verder.

Hitler vond de Joden de grootste vijanden van het Duitse volk. Hij **vervolgde** dan ook de Joden in heel Europa: In Duitsland, Nederland, Polen, Frankrijk.

Joden moesten een gele ster met het woord 'Jood' op hun kleding dragen. De gele davidster met het woord 'Jood' is het symbool van de **Jodenvervolging**. Duitsers konden Joden aan die ster herkennen en makkelijk oppakken om naar **concentratiekampen** te brengen.

Concentratiekampen zijn kampen waarin veel mensen bij elkaar gevangen gehouden worden. Veel Joden werden meteen bij aankomst in de kampen vermoord. Anderen moesten eerst hard werken en werden later vaak vermoord.

Er zijn ongeveer zes miljoen Joden vermoord in de Tweede Wereldoorlog!

1 Schrijf eens op waarom de Jodenvervolging heel erg is?

2 Wat zou jij doen als je **vervolgd** zou worden?

Woordenboek

bonzen: *Bonzen* is ergens zwaar tegenaan slaan. Als je hart *bonst* dan klopt het heel hard. Bijvoorbeeld als je gerend hebt of als je ergens heel erg van schrikt.

het hart: *Het hart* pompt het bloed rond in het lichaam van een mens of dier.

kloppen: Een hart *klopt*. Dat betekent dat de spier van je hart zich telkens samentrekt en dan weer ontspant.

tikken: Als je ergens tegen aan *tikt*, dan klop je ergens op. Bijvoorbeeld: er *tikt* iemand tegen het raam. We zeggen ook: het hart *tikt*. Voel maar aan je hals of aan je pols, dan voel je dat het hart *tikt*.

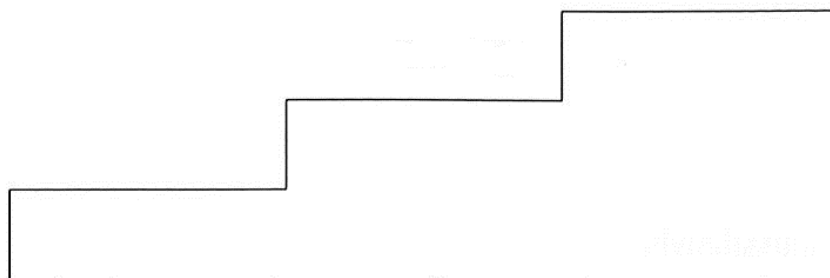
1

Vul de woordtrap in.

Kies uit de woorden in het hok.

bonzen tikken kloppen

De woordtrap gaat van *zacht naar hard*.

Woordenschat

2

Wat weet jij over het hart?

Zet een rondje om het goede antwoord.

1 Je hart pompt bloed door het lichaam. juist/onjuist

2 Als je rookt, pompt het hart je bloed veel beter door je lichaam. juist/onjuist

3 Als je vet eet, slibben je bloedvaten dicht. juist/onjuist

4 Je hart ziet er zo uit:

juist/onjuist

5 Je hart ziet er zo uit:

juist/onjuist

Taalbeschouwing **3.1**

Vul steeds een vorm van het werkwoord **kunnen** in.

Kijk goed of het tegenwoordige tijd (t.t.) is, of verleden tijd (v.t.).

- 1 Eliza _____ (t.t.) vanavond niet komen trainen.
- 2 Gisteren _____ (v.t.) ze haar been niet meer bewegen.
- 3 Jij _____ (t.t.) haar vandaag ook niet wegbrengen.
- 4 Wij _____ (v.t.) onze ogen niet geloven.
- 5 Zaterdag _____ (t.t.) we naar de film.

3.2

Vul steeds een vorm van het werkwoord **mogen** in.

- 1 Onze buurman _____ (t.t.) zijn auto wel eens wassen.
- 2 Ik _____ (v.t.) een cadeautje uitzoeken.
- 3 Op die motor _____ (v.t.) ik niet van mijn moeder.
- 4 Omar en ik _____ (t.t.) dit weekend naar het strand.
- 5 De meisjes _____ (v.t.) niet op de muur tekenen.

3.3

Vul steeds een vorm van het werkwoord **willen** in.

- 1 _____ (t.t.) jij mij helpen met mijn huiswerk?
- 2 De jongens _____ (v.t.) de hele middag internetten.
- 3 Twee dagen geleden _____ (v.t.) mijn hond niet eten.
- 4 Mijn kinderen _____ (v.t.) nooit een poes.
- 5 Wat jullie _____ (t.t.), kan echt niet!

3.4

Vul steeds een vorm van het werkwoord **zullen** in.

- 1 Ze _____ (v.t.) vorige week hun boeken al inleveren.
 - 2 _____ (t.t.) wij gaan wandelen in Parke Arikok?
 - 3 Jij _____ (t.t.) een goed cijfer halen voor jouw toets.
 - 4 Mijn tante _____ (t.t.) wel weer te laat zijn.
 - 5 Robert _____ (v.t.) komen, maar was het vergeten.
-
-
-
-

Woordenboek

zich afreageren: Als je je *afreageert*, probeer je je onvrede kwijt te raken. Je kunt je op iets *afreageren*, bijvoorbeeld door iets stuk te gooien. Je kunt je ook op iemand *afreageren*, bijvoorbeeld door op hem te schelden.

boycotten: Iets *boycotten* betekent expres niet aan iets meedoen, of iets tegenwerken.

het gezag: Iemand die *gezag* heeft, heeft macht. Mensen willen naar hem of haar luisteren omdat hij belangrijk is, of moeten naar hem luisteren omdat hij of zij de baas is.

de onvrede: Als je een gevoel van *onvrede* hebt, ben je ergens ontevreden over en ook een beetje boos.

de oproer: Bij een *oproer* komen mensen in opstand tegen mensen die de macht hebben.

de strijd aangaan: *De strijd aangaan* betekent met de strijd beginnen. Bijvoorbeeld: Omar *ging de strijd aan* met zijn vader, omdat hij niet naar een feest mocht.

weerstand bieden: *Weerstand bieden* is je verzetten. Bijvoorbeeld: De dieven *boden weerstand* aan de politie. *Weerstand bieden* is ook iets niet doen terwijl je het eigenlijk wel wilt. Bijvoorbeeld: Jolanda werd veel te dik, daarom *bod* zij *weerstand* aan het lekkere taartje dat zij aangeboden kreeg.

Woordenschat

1.1 Jij bent vast wel eens boos of ontevreden ergens over. Waar heb jij soms **onvrede** mee?

1.2 Hoe reageer jij je dan af als je **onvrede** voelt?

2 Welke woorden horen bij de tekeningen? Kies uit de woorden in het hok.

de strijd aangaan boycotten weerstand bieden

a _____ d _____

b _____ e _____

c _____ f _____

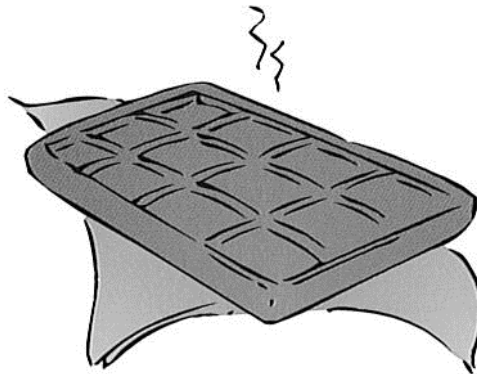

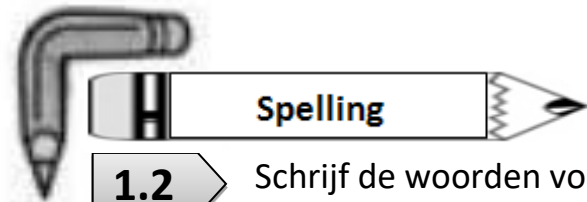

1.1

Lees de woorden in het hok een paar keer.

wafels	eisen	twijfel	kiezel
vijver	ijzer	drijven	vreselijk
zuiver	grijze	schuiven	viezerik
tafel	sauzen	luifel	Friezen
oefening	krijzen	schuifelen	vriezen
schrijver	bonzen	schroeven	dwarse
onbeschrijfelijk	dansen	begravenis	donzig

Spelling
1.2

Schrijf de woorden volledig in je schrift.

<i>f</i> of <i>v</i>	<i>s</i> of <i>z</i>	<i>f</i> of <i>v</i>	<i>s</i> of <i>z</i>
wa__els	ei__en	twij__el	kie__el
vij__er	ij__er	drij__en	vre__elijk
zui__er	grij__e	schui__en	vie__erik
ta__el	sau__en	lui__el	Frie__en
oe__ening	krij__en	schui__elen	vrie__en
schrij__er	bon__en	schroe__en	dwar__e
onbeschrij__lijk	dan__en	begra__enis	don__ig

2

Schrijf de zin in lettergrepen op.

Rotterdam is het eindpunt.

Spelling

3 Verdeel de woorden in de bijenkorven in lettergrepen. De eerste is voorgedaan.

af-was-ma-chi-ne

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

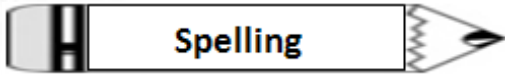
4 Schrijf de woorden die bij de plaatjes horen op. De eerste is voorgedaan.

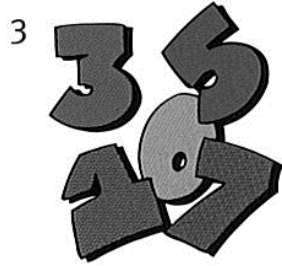
één brief
twee brieven

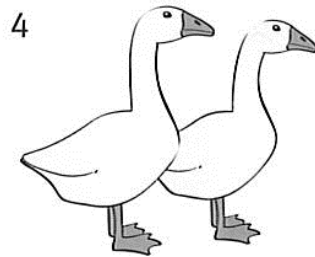
één krans
twee _____

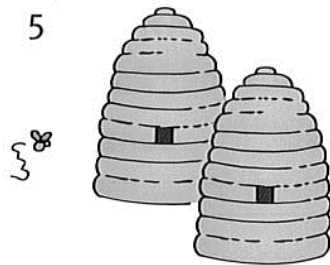
Spelling

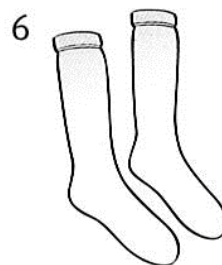
één cijfer _____
vijf _____

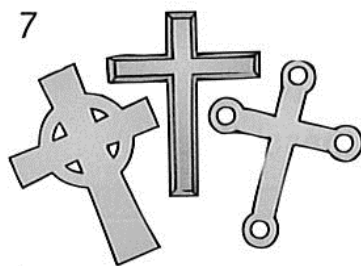
één gans _____
twee _____

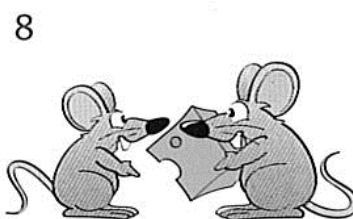
één korf _____
twee _____

één kous _____
twee _____

één kruis _____
drie _____

één muis _____
twee _____

Woordenschat

woordenboek

de begeleiding: Als je *begeleiding* krijgt, krijg je hulp bij wat je doet. Bijvoorbeeld: je krijgt van de juf *begeleiding* bij het maken van je rekensommen of je krijgt *begeleiding* van je baseballtrainer.

onregelmatig: Als iets *onregelmatig* plaatsvindt, vindt het niet op vaste tijden plaats.

regelmatig: *Regelmatig* betekent: vaak. Bijvoorbeeld: Eliza is *regelmatig* ziek. *Regelmatig* kan ook betekenen: met een vaste tijd ertussen. Bijvoorbeeld: de klok tikt *regelmatig*.

voortdurend: *Voortdurend* betekent: de hele tijd. Bijvoorbeeld: het regent *voortdurend*.

1

Welk woord past in de zin.

Kies uit de woorden in het hok.

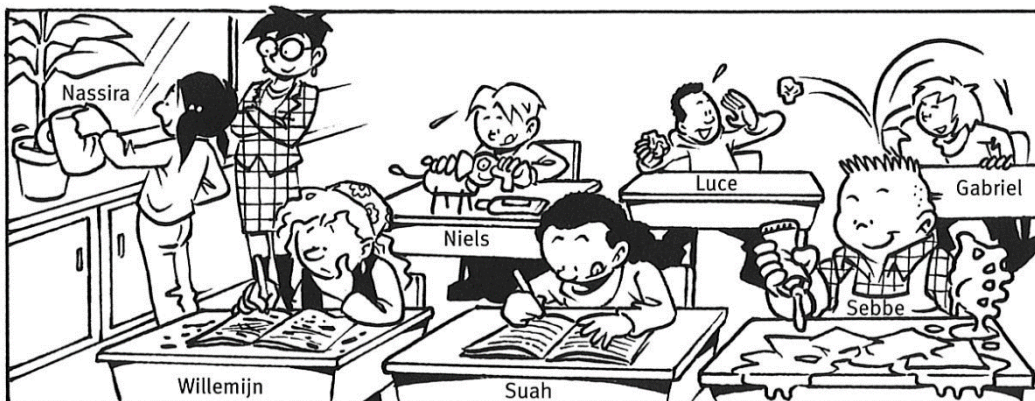
onregelmatig regelmatig voortdurend

- 1 Als je een ernstige ziekte hebt en niets kunt, heb je _____ begeleiding nodig.
- 2 Ieder kind moet _____ naar de tandarts.
- 3 Als je niet op vaste tijden eet dan eet je _____ .
- 4 De klok is stuk, hij tikt heel _____ .
- 5 Een baby heeft _____ begeleiding nodig, want die kan nog niks zelf.

Woordenschat
1

In de klas van juf Mita wordt gewerkt. Maar niet iedereen werkt even netjes. Sommige kinderen **weten van wanten**. Sommige kinderen **maken er een potje van**. Kijk maar.

Welke kinderen doen niet hun best en **maken er een potje van**?

Kleur het vakje voor hun naam rood.

Welke kinderen doen wel hun best en **weten van wanten**?

Kleur het vakje voor hun naam groen.

☐ Nassira	☐ Gabriel	☐ Luce	☐
☐ els	☐ Sebbe	☐ Willemijn	☐ Suah

Woordenschat

2 Juffrouw Mita vertelt.

Van wanten weten en er een potje van maken zijn uitdrukkingen. Jullie weten nu wat ze betekenen. Er bestaan nog andere uitdrukkingen die hetzelfde betekenen. Iemand die van wanten weet, **steekt de handen uit de mouwen** of **maakt ergens werk van**. Iemand die er een potje van maakt, **maakt er een puinhoop van** of **levert half werk**.

Lees goed wat juffrouw Mita vertelt.
 Vul nu de kast in.
 Gebruik de uitdrukkingen in het hok.

ergens werk van maken	half werk leveren
de handen uit de mouwen steken	er een potje van maken
er een puinhoop van maken	van wanten weten

netjes en snel werken	slordig en slecht werken

Woordenboek

crimineel: *Crimineel* gedrag is een ander woord voor misdadig gedrag. Je doet iets wat door de wet verboden is. Bijvoorbeeld brand stichten of stelen.

er een potje van maken: Als je *er een potje van maakt*, doe je helemaal niet je best om iets te laten lukken.

ernaast grijpen: Als je *ernaast grijpt*, lukt het je niet om iets te krijgen.

je slag slaan: Als je *je slag slaat*, grijp je de kans die je krijgt. Bijvoorbeeld: bij de uitverkoop heb ik *mijn slag geslagen*. Ik heb een heleboel kleren voor weinig geld gekocht.

patrouilleren: *Patrouilleren* doet bijvoorbeeld de politie. Ze lopen of rijden dan rond in een bepaald gebied en bewaken het.

rondhangen: Als je *rondhangt*, ben je ergens zonder duidelijke reden.

van wanten weten: Als je *van wanten weet*, kun je goed en snel werken of je weet veel van iets af.

1

En wat doen jullie dan?

Kun je ook zeggen waarom jullie rondhangen?

Woordenschat

2.1

Wat vind jij van **crimineel** gedrag?
Zet een rondje om jouw antwoord.

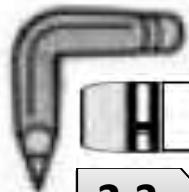
- 1 stelen? ja/nee 2
- belletje trekken? ja/nee 3
- iemand vermoorden? ja/nee 4 een
- auto kapotmaken? ja/nee 5
- iemand zomaar uitschelden? ja/nee 6
- iemand anders een klap geven? ja/nee

2.2

De politie is aan het **patrouilleren**.
De agenten zien allerlei wangedrag: van stelen tot iemand een klap geven. Tegen welke mensen hoeven ze niets te zeggen? Wie krijgt een waarschuwing? En wie moet mee naar het politiebureau?
Wat is jouw mening? Vul in.

De politie hoeft tegen deze mensen niets te zeggen. Mensen die:	De politie moet deze mensen een waarschuwing geven. Mensen die:	De politie moet deze mensen oppakken en meenemen naar het politiebureau. Mensen die:

Woordenschat

- 2.3** Sommige misdaden zijn heel erg, andere zijn minder erg. Schrijf eens twee misdaden op en vertel welke misdaad jij het ergst vindt en waarom. Twee misdaden:

De ergste misdaad vind ik _____

omdat, _____

- 2.4** Heb jij wel eens iets crimineels gedaan? En wat had je gedaan?

Spelling

1.1

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

1.2

1 _____

2 _____

1.3

1 _____

2 _____

2.1

2.2

1 _____

2 _____

3 _____

3

Kies uit beide huizen een woord en maak er één nieuw woord mee.

Schrijf het woord in lettergrepen. Doe dit vijf keer.

De eerste is voorgedaan.

1 kruimeldieven k r u i - m e l - d i e - v e n

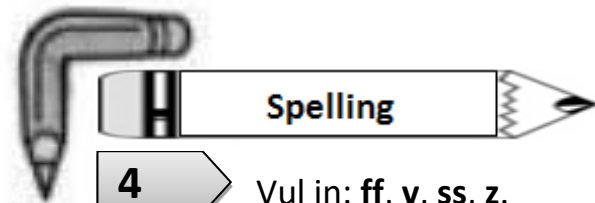
2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

Bedenk met één van de vijf woorden een zin.

Spelling

4

Vul in: **ff, v, ss, z.**

1 brandsto___en	6 trommelvie___en
2 dansere___en	7 dinousauru___en
3 houtschroe___en	8 glasbla___en
4 regenja___en	9 gewichthe___en
5 goudvi___en	10 kerkho___en

5

Lees de zinnen in het hok.

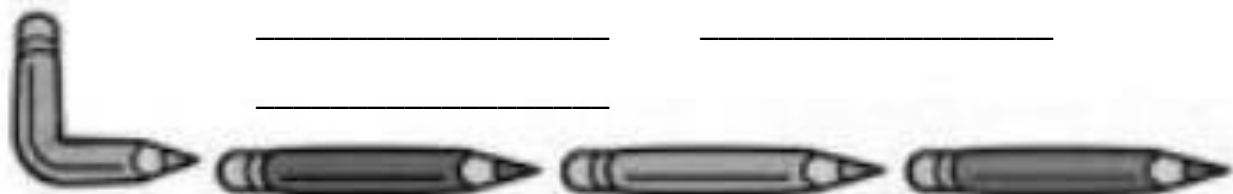
Herhaal de dikgedrukte woorden en let extra goed op de **f, v, z** of **s**.

Bedek de zinnen en schrijf de dikgedrukte woorden uit het hoofd in je Werkboek.

Controleer of je de woorden goed geschreven hebt. Schrijf ook de woorden op die je hebt gemist.

- 1 Tijdens de **begrafen**is van de **gesneuyelde** soldaten stond een **dozijn fotografen** de stoet op te wachten.
- 2 Het **gerafelde tafelkleed** zat vol vlekken en het stonk naar **bedorven** etensresten.
- 3 Als je onder de **luifel** doorkruipt, kom je in de **gewelven** van het kasteel waar het ijsig koud is.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Woordenschat

Woordenboek

geen weerstand kunnen bieden: Als je ergens *geen weerstand* aan *kunt bieden*, kun je jezelf er niet tegen verzetten.

Bijvoorbeeld: Hij *kon geen weerstand bieden* aan de treurige blik van de hond in het asiel en nam hem mee naar huis.

in verleiding komen: Als je *in de verleiding komt*, voel je jezelf aangetrokken om iets te gaan doen wat je beter niet zou kunnen doen. Bijvoorbeeld: Zij *kwam in de verleiding* om de hele zak snoep leeg te eten.

je mee laten slepen: Als je *je laat meeslepen*, laat je je gevoelens helemaal door iets bepalen. Bijvoorbeeld: Hij *laat zich meeslepen* door het enthousiasme van zijn vrienden.

de wandaad: Een *wandaad* is een slechte daad.

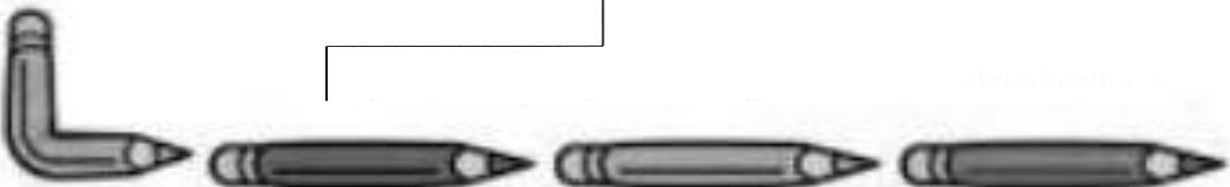
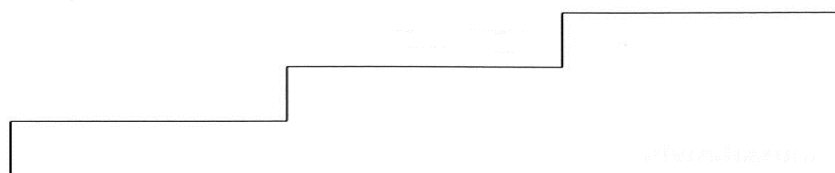
het wangedrag: *Het wangedrag* is slecht, onbehoorlijk of een misdadig gedrag.

de wanklank: Een *wanklank* is een storend geluid, een valse toon bijvoorbeeld. Als er iets is wat de stemming bederft noem je dat ook een *wanklank*. Als iemand op een feestje ruzie gaat maken is dat een *wanklank*.

1.1

Zet de woorden uit het woordhok in de trap.

geen weerstand bieden je laten meeslepen
in de verleiding komen

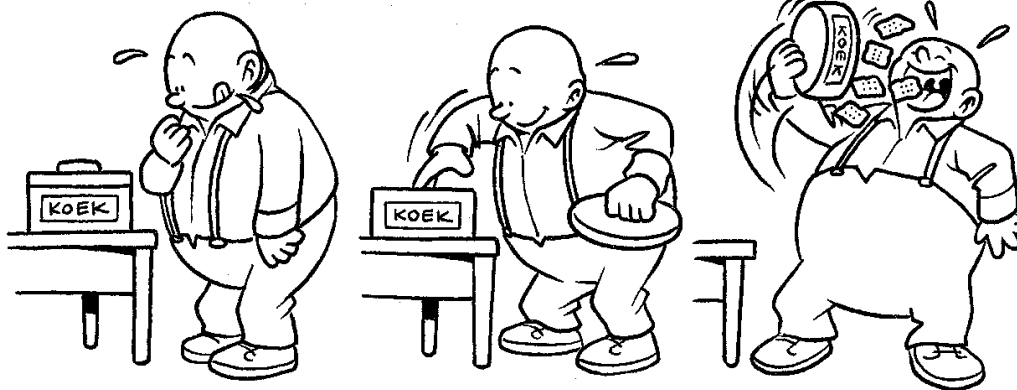

Woordenschat

1.2

Zet de woorden uit het hok onder het goede plaatje.

geen weerstand bieden je laten meeslepen
in de verleiding komen

Meneer van Dalen kan het niet laten.

2

Vul in.

Kies uit de woorden in het hok.

de wandaad de wanklank wangedrag

1 Slecht of misdadig gedrag noemen we _____.

2 Een slechte daad heet _____.

3 Een storend geluid noemen we _____.

4 Een misdaad is een ander woord voor _____.

5 Wat gedraag jij je slecht zeg! Wat een _____.

Woordenboek

in het openbaar: Als iets *in het openbaar is*, mag iedereen erbij zijn, of kan iedereen het te weten komen. Een *openbaar* concert is een concert waar iedereen bij mag zijn.

het nageslacht: Iemand's *nageslacht*, dat zijn zijn kinderen. En de kinderen van zijn kinderen, enzovoort.

ontoegankelijk: *Ontoegankelijk* betekent niet toegankelijk. Bijvoorbeeld: die straat is *ontoegankelijk*.

privé: Privé is alleen voor jezelf bestemd of voor een bepaalde groep.

publiek: Publiek is voor iedereen bestemd.

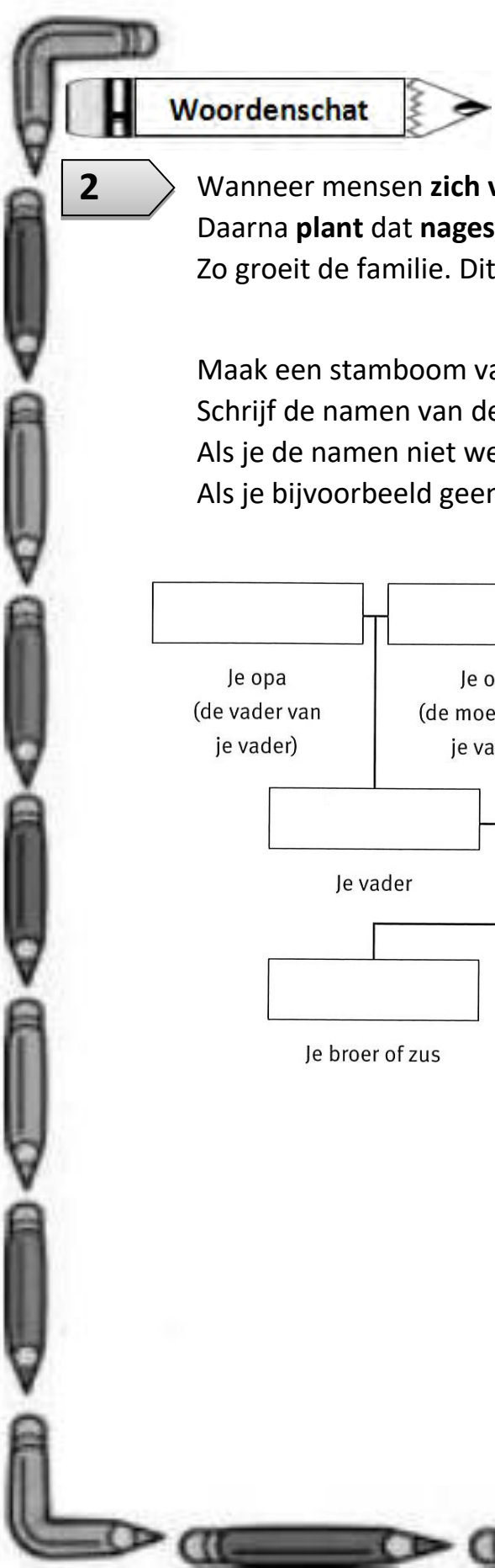
toegankelijk: Als iets *toegankelijk* is, is het bereikbaar, open. Bijvoorbeeld: de film is *toegankelijk* voor alle leeftijden.

zich voortplanten: Mensen die *zich voortplanten*, krijgen kinderen. Dieren die *zich voortplanten* krijgen jongen. Als planten *zich voortplanten*, groeien er nieuwe planten uit hun zaden of wortels.

1

toegankelijk	privé	niet voor iedereen bestemd
ontoegankelijk	voor iedereen bestemd	publiek

openbaar	niet openbaar
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Woordenschat

2

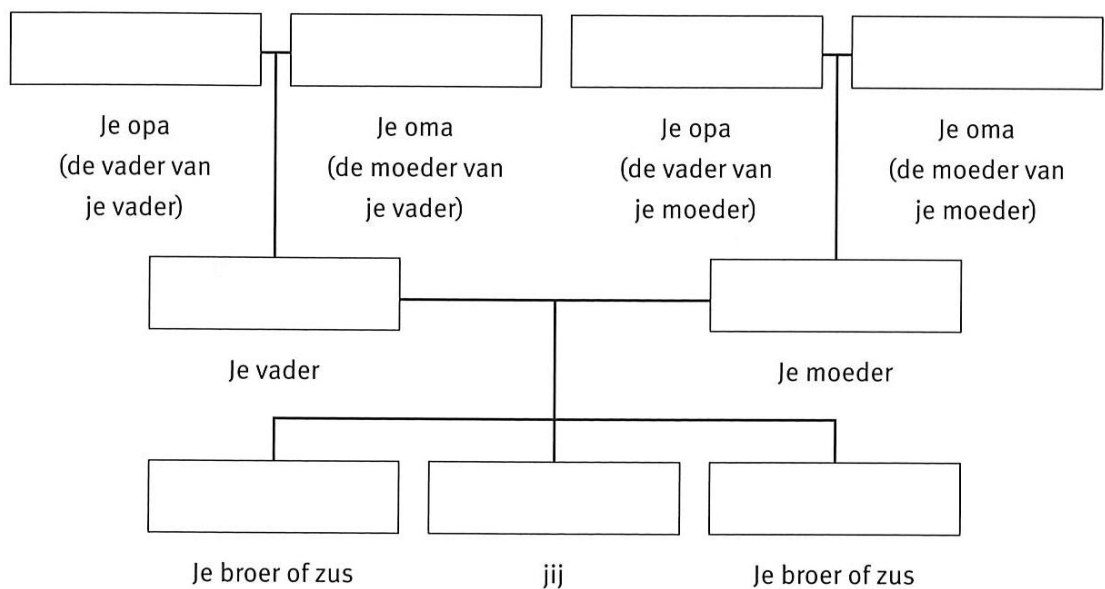
Wanneer mensen **zich voortplanten** krijgen ze **nageslacht**.
Daarna **plant** dat **nageslacht zich weer voort**, enzovoort.
Zo groeit de familie. Dit kun je optekenen in een stamboom.

Maak een stamboom van je eigen familie.

Schrijf de namen van de personen in de vakjes.

Als je de namen niet weet, zet je een vraagteken.

Als je bijvoorbeeld geen broer of zus hebt, zet je een streepje.

Woordenboek

aangifte doen: *Aangifte doen* van een misdaad is tegen de politie zeggen dat die misdaad is gebeurd.

aanvaarden: Als je iets *aanvaardt*, neem je het aan, je ontvangt het.

twijfelen : Als je aan iets of iemand *twijfelt*, weet je niet zeker of het waar is.

mishandelen: Iemand *mishandelen*, is iemand op een gemene manier pijn doen.

verwerpen: Als je iets *verwerpt*, keur je het af. Je wilt het niet aannemen of gebruiken.

verzwijgen: Iets *verzwijgen* is het met opzet niet zeggen. Anderen mogen het niet weten.

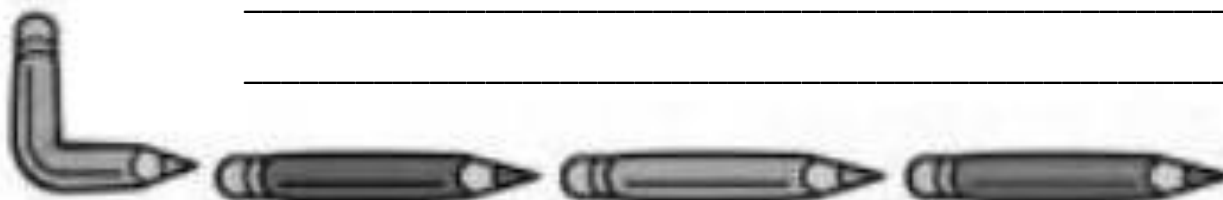
1

Het nichtje van L aura is vroeger door haar oudere broer **mishandeld**. Ze durfde het aan niemand te vertellen. Ze heeft de mishandeling daarom **verzwegen** en geen **aangifte gedaan**.

1 Is het slim om een mishandeling te verzwijgen?

2 Wat zou er zijn gebeurd als ze wel aangifte had gedaan?

3 Wat zou jij doen als je in dezelfde situatie zat?

Woordenschat

2.1 Zet de nummers van de woorden op de goede plaats. Kies uit:

aanvaarden (1)

verwerpen (2)

in twijfel trekken

2.2

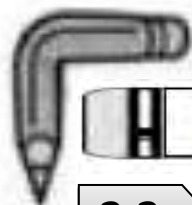
Welke twee van deze drie woorden vormen een tegenstelling? Kies uit het hok en vul in.

aanvaarden

verwerpen

in twijfel trekken

is het tegenovergestelde van _____

2.3

Vul de woordkast van **aanvaarden** en **verwerpen** in.
Kies uit de woorden in het hok.

niet willen	ervoor zijn	willen	negatief	niet doen
accepteren	afwijzen	positief	doen	ertegen zijn

aanvaarden	verwerpen
doen	niet doen
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2.4

Jullie school doet mee aan handbalwedstrijden.
Jullie hebben een team waarin jongens en meisjes meedoen.
De meneer of juffrouw stelt voor dat jij teamleider mag zijn.
Wat doe je?
Aanvaard je het voorstel, **trek** je het **in twijfel** of **verwerp** je het?
Waarom?

Ik _____ het voorstel _____

 Woordenschat

Woordenboek

de indruk wekken: Als iemand een goede *indruk* bij je *wekt*, dan denk je dat hij aardig is, omdat hij er bijvoorbeeld leuk uitziet. Soms kan iets een *indruk wekken*, bijvoorbeeld een oud en donker huis. Dat *wekt* een griezelige *indruk*.

hals over kop vertrekken: Als je *hals over kop vertrekt*, vertrek je met veel haast.

zich koest houden: Wie *zich koest houdt*, houdt zich rustig.

zich uit de voeten maken: Wie *zich uit de voeten maakt*, vlucht.

- 1** Suah komt uit Liberia. Sinds 1980 zijn er oorlogen in dat land. Het land wordt bestuurd door dictators in plaats van gekozen leiders. (Een dictator regeert het land heel streng en luistert niet naar andere mensen.) De ouders van Suah zijn vluchtelingen, die **hals over kop** moesten **vertrekken** uit Liberia.

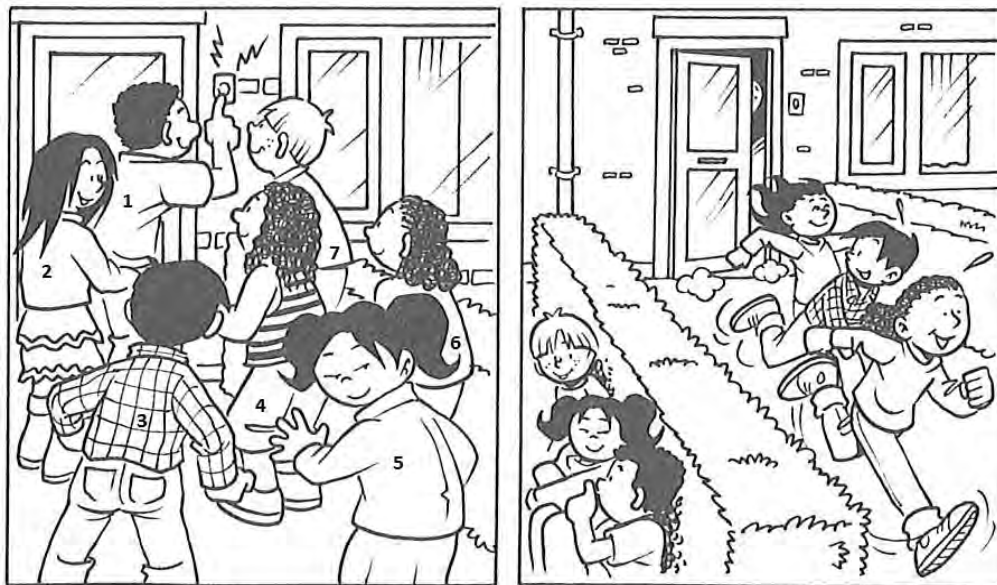
Wat zou jij zeker meenemen als jij **hals over kop** uit een land zou moeten **vertrekken**? Je mag maar drie dingen meenemen.

1 _____ 2 _____ 3 _____

Woordenschat

2 Klas 6 gaat kattenkwaad uithalen. Ze gaan 'belletje trekken'. Kijk maar.

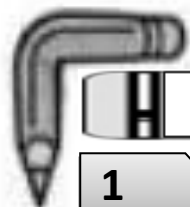
Nadat de deur open is gegaan ontstaan er twee groepen.

Eén groep **maakt zich uit de voeten**. De andere groep **houdt zich koest**.

Wie doet wat? Vul de tabel in met de namen van de leerlingen. (1= Joël, 2= Julia, 3= Jonathan, 4= Tamar, 5= Jade, 6= Aisha, 7= Nasser)

Zich koest houden

Zich uit de voeten maken

Spelling

1

ten-werkwoorden

den-werkwoorden

andere werkwoorden

2

Verdeel de volgende zin in lettergrepen:

De brave jongen steelt een brood voor zijn hongerige zussen.

3.1

Lees.

Als je van een werkwoordvorm het hele werkwoord (de woordenboekvorm) wilt weten, dan gebruik je het volgende zinnetje: *ik ga (wil, kan of zal) ...*

Als het hele werkwoord eindigt op *ten*, dan is het een *ten-werkwoord*.

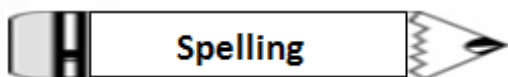
Als het hele werkwoord eindigt op *den*, dan is het een *den-werkwoord*.

3.2

Lees de zinnen.

- 1 Floor en Juan haastten zich naar huis.
- 2 Ze wilden gaan kaarten.
- 3 Ze hadden een nieuw spelletje geleerd.
- 4 Dat heet 'pesten'.
- 5 Floor opende de deur met haar sleutel.
- 6 Juan rustte even uit.
- 7 "Ik ben het!", riep Floor.
- 8 Niemand antwoordde.
- 9 "Er is niemand", zuchtte Floor.
- 10 Ze ging aan het rommelen in laden en kastjes.
- 11 "Wat doe je?", vroeg Twan.
- 12 "Kaarten zoeken, ik kan geen kaarten vinden."

3.3

In het hok hieronder staan de woordenboekvormen van alle werkwoorden uit zin 1 tot en met 4 van opdracht 2.2.

haasten	willen	gaan	kaarten
hebben	leren	heten	pesten

Schrijf de *ten-werkwoorden* in de juiste kolom.

ten-werkwoorden

den-werkwoorden

3.4

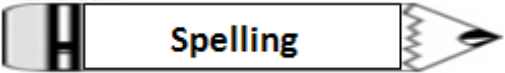
Schrijf nu alle **ten-** en **den-**werkwoorden uit de zinnen 5 tot en met 12 in het schema hierboven. Kijk nog eens naar de regels aan het begin van de les.

4.1

Lees de zinnen. Herhaal de dikgedrukte woorden met **f**, **v**, **s** of **z**.

- 1 **Surfen** moet je **durven**.
- 2 Wil je een **halve** citroen voor me **uitpersen**?
- 3 Ik **betwijfel** of deze **bronzen** beelden echt zijn.
- 4 Op hun reis kwamen de **prinsen** langs verschillende **grenzen**.
- 5 Om niet te **morsen**, **schuifelt** de ober tussen de stoelen door.
- 6 De hoge **golven** hebben de kanotocht behoorlijk **bedorven**.
- 7 De **ganzen** vluchtten toen ze in de verte **wolven** hoorden.
- 8 De leraar zei: "Julie moeten minder **kletsen** en meer **oefenen**."

Spelling
4.2

Lees eerst de zinnen 1 tot en met 4 nog een keer.

Vul de ontbrekende woorden in zonder te kijken naar de zinnen bij opdracht 3.1.

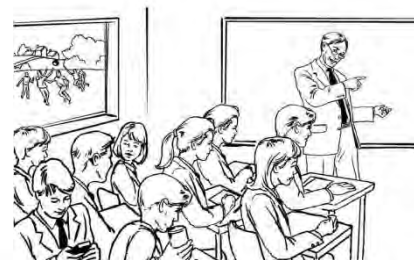
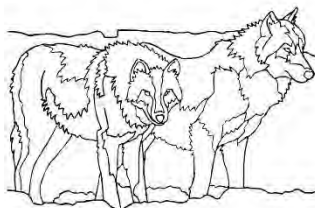
Doe daarna hetzelfde met de zinnen 5 tot en met 8.

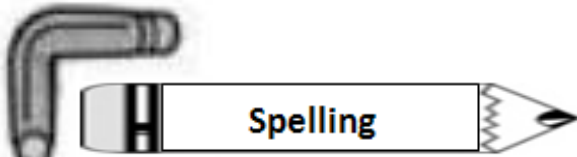
- 1 _____ moet je _____.
- 2 Wil je een _____ citroen voor me _____?
- 3 Ik _____ of deze _____ beelden echt zijn.
- 4 Op hun reis kwamen de _____ langs verschillende _____.
- 5 Om niet te _____, _____ de ober tussen de stoelen door.
- 6 De hoge _____ hebben de kanotocht behoorlijk _____.
- 7 De _____ vluchtten toen ze in de verte _____ hoorden.
- 8 De leraar zei: "Jullie moeten minder _____ en meer _____."

4.3

Welke zin hoort bij welk plaatje?

Schrijf het nummer van de zin bij het goed plaatje.

1

Maak de woorden af.

Het moet een woordstukje met **ff**, **ss**, **v** of **z** zijn.

r_____n

h_____n

b_____n

s_____n

t_____n

b_____r

b_____m

k_____r

w_____r

p_____n

2

Zoek de persoonsvorm en zet hier een streep onder.

Schrijf vervolgens het hele werkwoord op dat bij de persoonsvorm hoort.

1 Hij zei:

2 “Die hond beet mij.”

3 Hij liet het litteken zien op zijn been.

4 Ik vroeg:

5 “Waarom deed die hond dat?”

6 “Ik had een steen naar hem gegooid”,

7 was het antwoord.

H Spelling

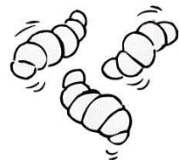
3

Samengestelde woorden (**deurbel**) worden afgebroken tussen de twee woorden (**deur-bel**). Bij de andere woorden geldt: De lettergreepgrens hoor je als je het woord in stukjes uitspreekt (**ha-ren**).

Let op: Als er op de lettergreepgrens twee medeklinkers staan, moet het woord tussen die twee medeklinkers worden afgebroken (**grap-pen, bot-sing**), ook als er **ng** staat of **nk** (**vin-ger, win-kel**).

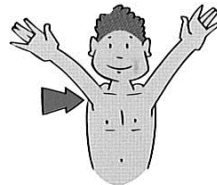
Zoek het juiste woord bij het plaatje. Schrijf het woord ook in lettergrepen. De eerste is voorgedaan.

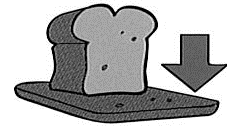
larventweeling	
broodplank	oksel
tuinkabouter	
nijlpaard	camera
dobbelstenen	microfoon

larven

lar - ven

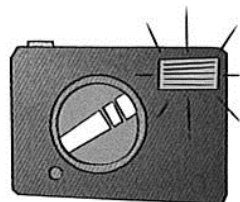

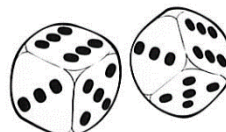

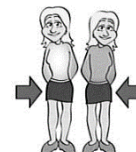

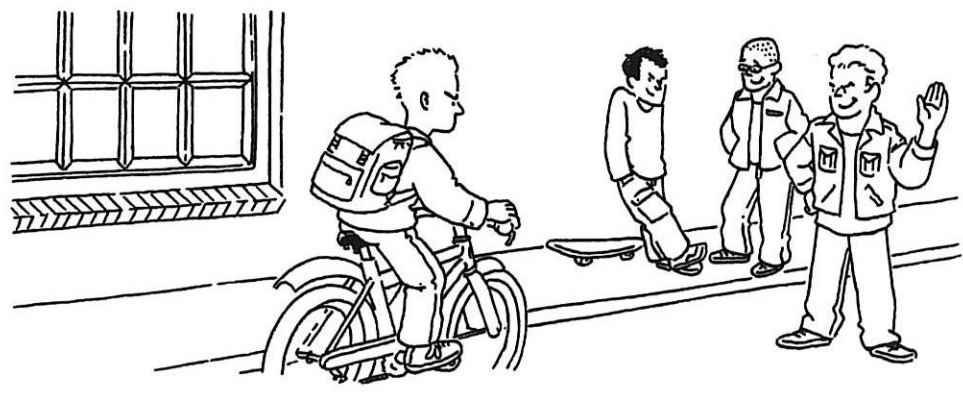

Stellen

4

Lees.

Erwin moet elke middag van school naar huis fietsen. En elke middag staan een paar jongens hem op te wachten. Altijd op dezelfde hoek. Ze dwingen hem te stoppen en dan schelden ze hem uit. Of ze vernielen zijn fiets.

- 5 Maar... vandaag heeft Erwin besloten iets terug te doen. Hij heeft iets slims bedacht. Wat zullen die pestkoppen op hun neus kijken. En wat zullen ze schrikken als ze zien wie hij heeft meegenomen.

Schrijf een gedicht zonder rijm, waarin je hetzelfde verhaal vertelt.

5

In de zinnen staan geen punten, dubbele punten en dubbele aanhalingstekens. Zet die erin.

- 1 Eliza zei Daar moet ik even over nadenken
- 2 Sem antwoordt Morgen zal ik het boek meebrengen
- 3 Frans fluistert We gaan om half vier verder met de hut

6

In de zinnen staan geen vraagtekens en uitroeptekens. Zet die erin.

- 1 Angelo vraagt : "Wanneer gaan we eindelijk naar huis "
- 2 Anna schreeuwt : "Blijf van mijn spullen af "
- 3 Eloy roept wanhopig : "Niet doen "
- 4 Lila vraagt : "Kan iemand mij zeggen waar het toilet is "

7

Zet de dubbele aanhalingstekens in de zinnen.

- 1 Ik wil weten , zegt Anna , waarom mijn tas verstopt is .
- 2 Moet je horen , fluistert Eloy , er zit iets in die doos !
- 3 Dat kind , zegt Angelo , kan ik niet uitstaan !

8

Zet alle leestekens in de volgende zinnen.

- 1 Ik denk riep Lila vrolijk dat er wel twintig kinderen komen
- 2 John vroeg Wie kan er even op mijn hond letten
- 3 Kunt u me zeggen wat u hier doet vroeg de agent
- 4 Omar zegt zo hard hij kan Kom meteen hier

Leesbegrip

9

Lees.

Oranjestad, 16 september 2017

Beste Anna,

We vinden het heel leuk dat je bij ons wilt komen logeren in de oktobervakantie, maar we zijn wat minder enthousiast over je idee om je vriendin Monica mee te nemen. We hebben haar een paar weken geleden bij jou thuis gezien en het lijkt ons een heel druk kind. Je weet dat wij vooral van rust houden. Jij bent natuurlijk van harte welkom, maar misschien moet je tegenover Monica maar iets verzinnen.

Groetjes van tante Sonia.

1 Wat is het voor een soort tekst?

2 Waarom lees je deze tekst?

3 Hoe lees je deze tekst?

 Leesbegrip**10**

Lees.

Spiektip

- 1 Schrijf alle antwoorden op een blaadje.
- 2 Leg het blaadje in je laatje.
- 3 Duik een beetje weg achter de rug van degene die voor je zit.
- 4 Doe net of je diep zit na te denken.
- 5 Schuif langzaam het laatje open.
- 6 Schuif het laatje weer dicht.
- 7 Schrijf het antwoord op.

1 Wat is het voor een soort tekst?

2 Waarom lees je deze tekst?

3 Hoe lees je deze tekst?

11

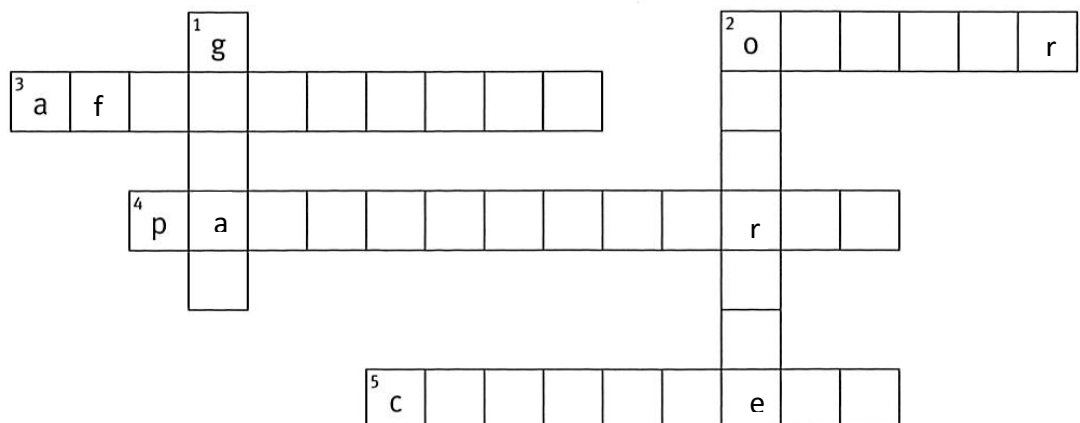
Kruiswoordpuzzel.

Horizontaal, van links naar rechts

- 2 Een ander woord voor opstand.
- 3 Je onvrede kwijt zien te raken.
- 4 Lopen of rijden in een bepaald gebied en het bewaken.
- 5 Een ander woord voor misdadig.

Verticaal, van boven naar beneden

- 1 Als mensen naar iemand luisteren, omdat hij belangrijk is.
Dan heeft die persoon ...
- 2 Als je ontevreden bent over iets en ook een beetje boos.
Dan heb jij ...

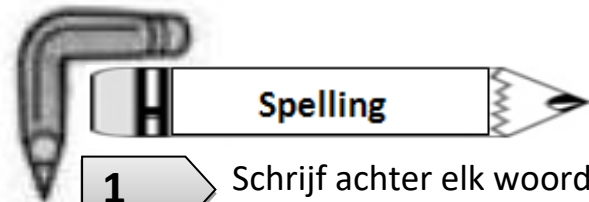

12

De puzzel!

Maak de puzzel door de goede antwoorden in te vullen.

- 1 Slecht, onbehoorlijk of misdadig gedrag.
- 2 Als je iets aanneemt of ontvangt.
- 3 Zoals een misdadiger zich gedraagt, misdadig.
- 4 Iemand op een gemene manier veel pijn doen.
- 5 Je een tijd lang op een veilige plaats verbergen, zodat de vijand je niet kan vinden.
- 6 Ergens zwaar tegenaan slaan.
- 7 Ergens zijn zonder duidelijke reden.
- 8 Ergens ontevreden en ook een beetje boos over zijn.

			1	w		n								
			2	a		n								
3	c					n								
4	m					n								
			5	o	n									
			6	b		n								
			7	r		n								
			8	o	n									

1

Schrijf achter elk woord het meervoud.
De eerste is voorgedaan.

badjas

badjassen

glasscherf

zwemles

klimroos

matroos

schroef

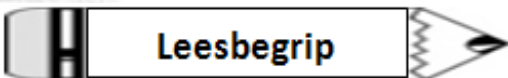
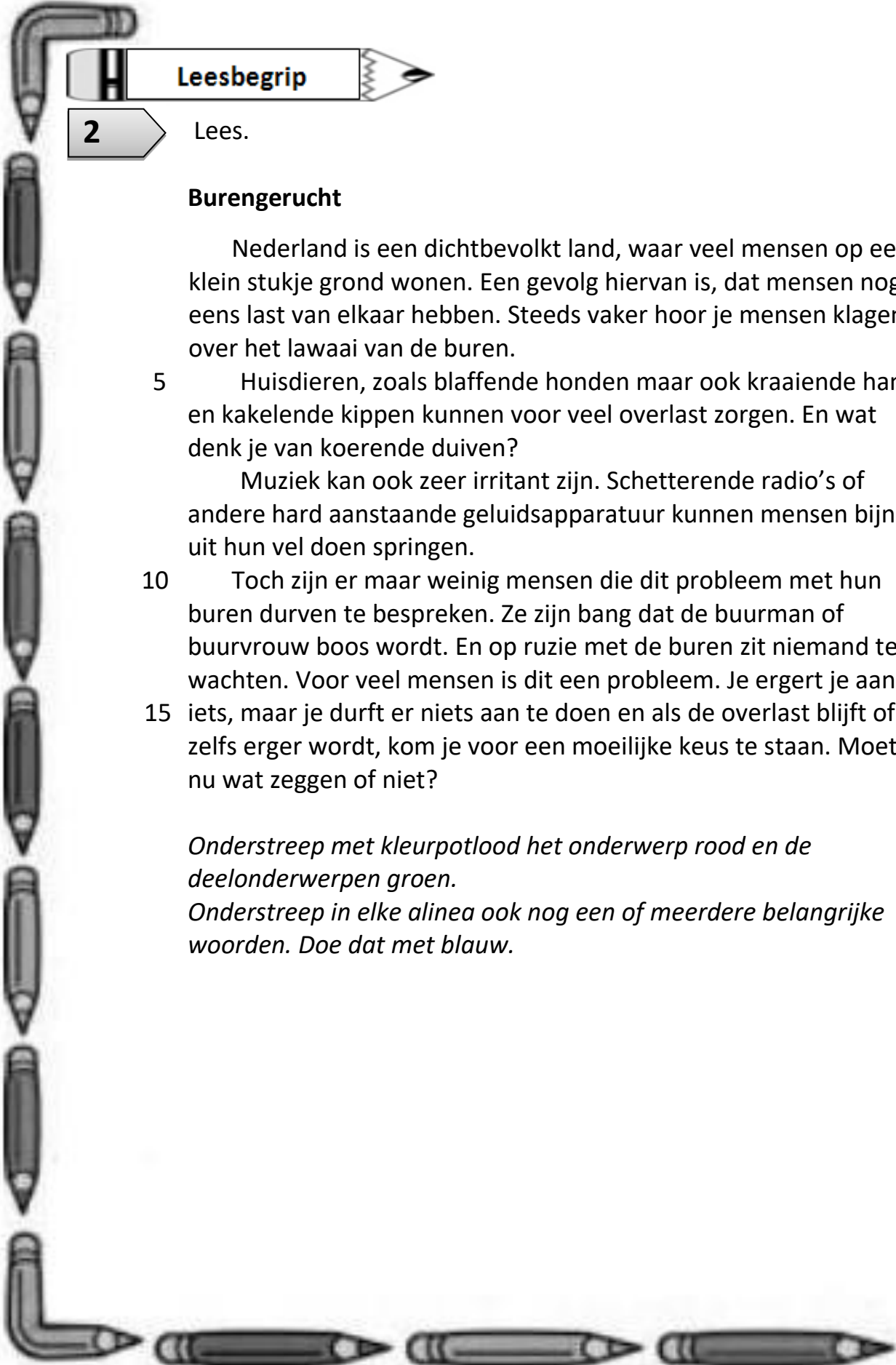
grondstof

giraf

rijbewijs

Maak een zin. Gebruik hierbij één van de woorden die hierboven staan.

Leesbegrip

2

Lees.

Burengerucht

Nederland is een dichtbevolkt land, waar veel mensen op een klein stukje grond wonen. Een gevolg hiervan is, dat mensen nogal eens last van elkaar hebben. Steeds vaker hoor je mensen klagen over het lawaai van de burens.

- 5 Huisdieren, zoals blaffende honden maar ook kraaiende hanen en kakelende kippen kunnen voor veel overlast zorgen. En wat denk je van koerende duiven?

Muziek kan ook zeer irritant zijn. Schetterende radio's of andere hard aanstaande geluidsapparatuur kunnen mensen bijna uit hun vel doen springen.

- 10 Toch zijn er maar weinig mensen die dit probleem met hun burens durven te bespreken. Ze zijn bang dat de buurman of buurvrouw boos wordt. En op ruzie met de burens zit niemand te wachten. Voor veel mensen is dit een probleem. Je ergert je aan
- 15 iets, maar je durft er niets aan te doen en als de overlast blijft of zelfs erger wordt, kom je voor een moeilijke keus te staan. Moet je nu wat zeggen of niet?

Onderstreep met kleurpotlood het onderwerp rood en de deelonderwerpen groen.

Onderstreep in elke alinea ook nog een of meerdere belangrijke woorden. Doe dat met blauw.

3

Lees.

Laatste uur

Een klas vol slaap
de stem voor het bord
wordt een grijze streep

van krijt.

5 Ik denk dat ik nooit
met gapen stop
er hangt een zware steen
aan mijn kop.

Ik heb vannacht

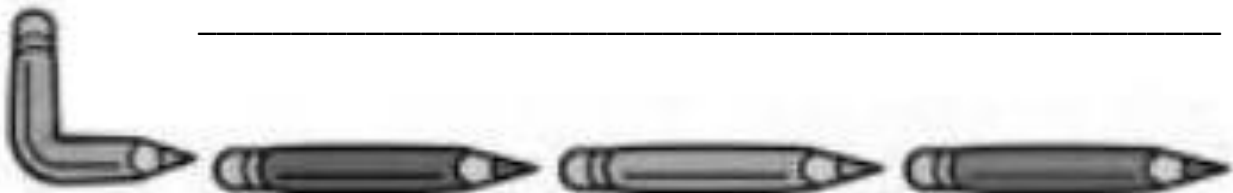
10 te lang liggen lezen
bij het licht van mijn zaklantaarn.

Thera Coppens

1 Wat is het voor een soort tekst?

2 Waarom lees je deze tekst?

3 Hoe lees je deze tekst?

Leesbegrip**4.1**

Je gaat een tekst lezen over vluchtelingen in Nederland.
Schrijf op.

1 Voordat ik ga lezen, bedenk ik _____

Hoe ga je de tekst lezen? Vul in.

2 Ik ga de tekst _____ lezen.

3 Als ik een stukje niet begrijp, dan _____

4 Als ik een woord niet begrijp, dan _____

4.2

Lees.

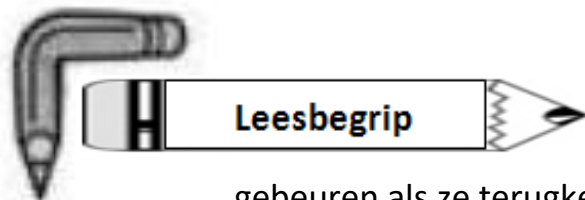
Vluchtelingen in Nederland

Er zijn landen waar je niet graag zou willen wonen. Omdat er oorlog is. Omdat er mensen de baas zijn die je zomaar in de gevangenis zetten, laten mishandelen of zelfs doodschieten als je iets zegt wat ze niet willen horen. Of omdat er hongersnood heerst.

5 Er zijn heel wat mensen die uit zulke landen vluchten. Sommigen komen naar Nederland. Ze komen dan in opvangcentra. dat zijn gebouwen waar ze moeten blijven totdat uitgezocht is of ze wel echte vluchtelingen zijn.

10 De Nederlandse regering maakt onderscheid tussen echte vluchtelingen en economische vluchtelingen. Echte vluchtelingen worden niet teruggestuurd, omdat er dan iets akeligs met hen kan

Leesbegrip

- gebeuren als ze terugkeren naar hun land. Ze worden in de gevangenis gezet, mishandeld en soms gedood. Niet omdat ze een misdad hebben begaan, maar alleen omdat ze iets gezegd of
- 15 gedaan hebben dat hun regering niet goed vond.
Economische vluchtelingen gaan naar Nederland, omdat ze denken dat er daar werk voor ze is. Ze hopen daar een toekomst op te bouwen voor zichzelf en voor hun kinderen. Zij worden teruggestuurd, omdat de mensen in Nederland vinden dat
- 20 Nederland veel te vol wordt als ook de economische vluchtelingen mogen blijven.
Het is soms heel moeilijk vast te stellen of mensen economische of echte vluchtelingen zijn. Hoe moet je bewijzen dat je gevaar loopt in
- 25 eigen land? En sommige economische vluchtelingen hebben een heel goed vluchtverhaal bedacht. Daaruit moet blijken dat ze groot gevaar lopen als ze teruggestuurd zouden worden.
Het komt nogal eens voor dat de Nederlandse regering mensen terug wil sturen en dat bepaalde Nederlanders het daar niet mee eens zijn. Zij vinden dan dat deze vluchtelingen wel gevaar lopen. Ze
- 30 willen dat door advocaten laten bewijzen. En ondertussen vinden die vluchtelingen dan bijvoorbeeld onderdak in een kerk, totdat hun zaak nog eens onderzocht wordt. En het komt voor dat ze dan alsnog mogen blijven.

4.3

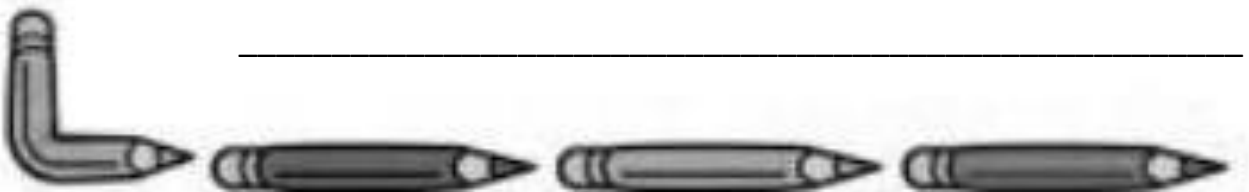
Hoe heb je de tekst gelezen?

Zet een rondje om het goede antwoord en vul de zin verder in.

Ik heb de tekst (snel/langzaam) en _____ gelezen.

4.4

Hoe vaak heb je de hele tekst gelezen?

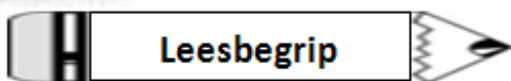
4.5

Schrijf de woorden op die je moeilijk vond.

4.6

Welke moeilijke woorden worden in de tekst uitgelegd?
Schrijf ook de uitleg op.

5

Lees.

Vriendschap

Op goede vrienden moet je zuinig zijn want ze zijn heel belangrijk in je leven. Echte vrienden staan altijd voor je klaar. In goede maar vooral ook in

- 5 slechte tijden. Bijvoorbeeld als de juf denkt dat jouw beste vriend iets kapot gemaakt heeft en zij hem daarvoor wil straffen. Dan moet je alles doen wat je kunt om hem te helpen. Een echte vriend is dat gewoon
- 10 waard. Bovendien, jouw vriendschap wordt altijd beloond. Als jij zoiets voor hem doet, zal je vriend dat zeker ook voor jou doen. Maar er zijn ook momenten dat je goed moet nadenken. Tot hoever ga je om je beste vriend te helpen? Mag je bedriegen, stelen? Ik vind van niet. En toch zijn er kinderen die hier anders over denken. Zij
- 15 doen het wel. Misschien goed bedoeld, maar niet echt goed. Mijn mening is dat een vriend nooit zulke dingen van je mag vragen.

Vrienden die dat wel doen, kun je missen als kiespijn.

- 1 Wat is het voor een soort tekst?

- 2 Waarom lees je deze tekst?

- 3 Hoe lees je deze tekst?

Woordenschat **6**

In diverse landen in de wereld is er oorlog en moeten mensen **hals over kop** vertrekken. Want als ze niet vluchten worden ze in de gevangenis gezet, **mishandeld** of gedood.

In een aantal van deze landen worden kinderen ontvoerd en gedwongen om het leger in te gaan. Soms moeten ze kiezen:

of het leger in of doodgeschoten worden! Veel soldaten in die landen zijn dus kindsoldaten.

Stel je eens voor dat je een kindsoldaat bent! Dat zou toch verschrikkelijk zijn? Wat is jouw mening over kindsoldaten? Schrijf hierover een stukje tekst.
